

דבחר דפלט הדך בלע : אכל לין . זיעה הוא ולא מוסר והלא
לרס ליכא למיחש דמוקב הוא (ה) וא"כ כשרה וכשרה נמי : קמ"ל .
לזיר אסור ולזיר טוח ליבנע הוא : מאי לאו שניהם מלווים . ושמע
מינה לזיר נמי לא מיבנע כל זמן תורה אור

היה מותר מליח
אם חל מותר וכו'
מסכת תרומות ר"ע
במ"ג כמות לה
ד"ה ח"א

וליאמא ליה מרשמואל דאמר שמואל *מליח
הרי הוא כרותח וכבוש הרי הוא כמבושל
אי מרשמואל היה אמינא הני מילי דמן אבל
צירן ורובן לא קמשמע לן מיתבי דג מהור
שמלחו עם דג טמא מותר מאי לאו שהיו
שניהן מלוחין לא כגון שהיה מהור מליח
וטמא חפל והא מדרקתני סיפא * (אבל אם
היה מהור מליח וטמא חפל) מכלל דרישא
בששניהם מלוחין עסקינן (א) פרושי קא מפרש
מהור שמלחו עם דג טמא מותר כיצד שהיה
מהור מליח וטמא חפל ה"נ מסתברא דאי
סלקא דעתך רישא שניהם מלוחים השתא
שניהם מלוחים שרי מהור מליח וטמא חפל
מיבעיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא
לגלויי רישא דלא תימא רישא מהור מליח
וטמא חפל אבל שניהם מלוחין אסור תנא
סיפא מהור מליח וטמא חפל מכלל דרישא
שניהן מלוחין ואפ"ה שרי ת"ש מסיפא דסיפא
אבל אם היה טמא מליח וטהור חפל אסור
טמא מליח וטהור חפל הוא דאסור הא שניהן
מלוחין שרי אידי דתנא רישא מהור מליח
וטמא חפל תנא נמי סיפא טמא מליח וטהור
חפל (סימן בישראל דמנח נפקותא) אמר
שמואל "אי ה"בשר יוצא מידי דמו אלא אי"ב
מולחו יפה יפה ומידיו יפה יפה אתמר רב
הונא אמר מולח ומדיח במתניחא תנא ימדיח
ומלח ומדיח ולא פליגי הא דחלליה בי מבחא
הא דלא חלליה בי מבחא רב דימי מנהרדעא
מלח ליה במילחא גלגלייתא יומיפי' ליה אמר
רב משרשיא "אי מחזיקין דם בבני מעיים
תרנמא אכרששא ומעייתא והדרא דכנתא אמר
שמואל "אי מניחין בשר מליח אלא ע"ג כלי
מוקב רב ששת מלח ליה גרמא גרמא תרי
מאי מעמא לא משום דפריש מהאי ובלע האי
חד נמי פריש מהאי גיסא ובלע האי גיסא

לא כגו אלא מכה מליחיה דשמואל דמיימי בהדה אבל
בדשמואל לחוד כגו ומשני הוה אמינא הני מילי דמן וכאן אין סייך
לאסור משום דמשרק שריק או כבולעו כד פולטו : מאי לאו
שניהם מלוחין . אלמא לא בלע ולא

גרסינן וכו' דמירין מותר דהא משנה
שלמה היא * במסכת ט"ז (לף לה)
דג טמא לזיר אסור וכסיפא דהך
ברייתא נמי קתני מומא מליח וטהור
חפל אסור : מדרקתני מליח וטמא
חפל מותר . גבי מליח כרותח לא
סייך לא עילאה גבר ולא תתאה גבר
ואפילו קליפה לא בעי אפ"ה דלמירין
(פסחים דף עו.) גבי עילאה ותתאה
לדמייק ליה בלע ויש ללמוד מכאן
דא"ל להגעיל דפוקי גבינות העובדי
טובים ומותר לעשות בהם גבינות
לישראל ולמולחן בתוכן דהוי כמו
טבור מליח וטמא חפל דאין סייך
מליחה בצץ ולא נעשה עץ רותח ע"י
מליחה ומעשים בכל יום דמלח
בקצרה שמשחמטין בה בשר לוקחים
ממנו לתת ממנו בחלב והמתמיר חבב
עליו ברכה : אין מחזיקין דם בבני
מעיים . לאסור מעטס זה למלוח
בני מעיים עם שאר בשר משום דלא
טרידי לפלוט (ג) דבלעי דם כמו דגים
הדכא דם משרק שריק אבל דגים רפו
קרמיותו כדפי' לעיל (דף קיב: ד"ה
ודגים) ואין להחיר מעטס שריקה אם
היו שופכין דם על הבשר בשעת לליה
דדוקא דם הגפלט נופל טס הזיר
ע"י לליה או ע"י מליחה כדאמר
לעיל (דף קיא.) דשריק אבל היכה
דהוי דרס בעיניה לא אשכחן :
אלא ל"ש . ומותר בכל ענין אפ"ה
שמינת השניה על אותה
שנמלחה תהלה כדפרישתי לעיל :
בשר בהמה טהורה בחלב בהמה
טהורה כו' . הוא הדין בשר
עוף לרבנן דאסור מן הטהורה דדוקא
ר"ע הוא דאמר חיה ועוף אינם מן
הטהורה ונפקא לן מדריש לקמן את
שאסור משום כבלהאסור לכסלו בחלב:

אלא לא שניא אמר שמואל משום ר' חייא השובר מפרקתה של בהמה קודם
שחצא נפשה הרי זה מכביד את הבשר וגוול את הבריות ומבליע דם באברים
* איבעיא להו היכי קאמר מכביד את הבשר וגוול את הבריות משום דמבליע
דם באברים הא לרידיה שפיר דמי או דלמא לרידיה נמי אסור תיקו :
מתני' המעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו עובר בלא תעשה :
גמ' הא אוכלו עובר בלא תעשה שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא אימא
המעלה את העוף עם הגבינה על השלחן אינו בא לידי לא תעשה :
מתני' בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשל ואסור בהנאה
בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טמאה בשר בהמה טמאה בחלב בהמה
טהורה מותר לבשל ומותר בהנאה * ר"ע אומר חיה ועוף אינם מן הטהורה
שנאמר לא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים פרט לחיה ולעוף ובהמה טמאה
בחלב אמו את שאסור משום נבלה אסור לבשל בחלב עוף שאסור משום
נבלה יכול יהא אסור לבשל בחלב ח"ל בחלב אמו יצא עוף שאין לו חלב
אם : גמ' מנא הני מילי א"ר אלעזר אמר קרא וישלח יהודה את גדי העזים

באן
אכל בהמה טהורה דלאו גדי כגון פרה ורחל ויתרבה מקראי כדקתני בדרייתא בנמרד : נאמר לא תאכלו כל נבלה ונאמר . בלאו סוק
עלמו לא תבשל גדי בחלב אמו דמשמע כל שטהו בו איסור נבלה יש בו משום בשר בחלב : גמ' מנהני מילי . דכל בהמה במשמע :
באן

1

צב א מתי פ"ז מה"ט
מאכלות אסורות ה"ג
ושי' בהשגות ובמ"ט
סגן לאוין קלו עו"ד
כ"י פ"ט :

צב ב מתי פ"ט עו"ט
ט"ט ע"ה :

[פירושים פ"י מ"ח]

צב ד מתי פ"ט ה"ג
ט"ט ע"ה ע"ה :

צב ה מתי פ"ט ה"ג
ט"ט ע"ה עו"ט ע"ד
כ"י פ"ט ע"ה :

צב ו מתי פ"ט ה"ג
ט"ט ע"ה ע"ה :

צב ז מתי פ"ט ה"ג
ט"ט ע"ה ע"ה :

צב ח מתי פ"ט ה"ג
ט"ט ע"ה ע"ה :

צב ט מתי פ"ט ה"ג
ט"ט ע"ה ע"ה :

ק מתי פ"ט ע"ה ע"ה
ט"ט ע"ה ע"ה ע"ה :

י"ד מתי פ"ט ע"ה ע"ה
ט"ט ע"ה ע"ה ע"ה :

[ג"ל אין לאסור]

קא ב מתי פ"ט ה"ג
ט"ט ע"ה ע"ה :

שיטה מקובצת

ה' פרושי ספרי . ג"ב
ע"י ח"ס' בכו"ה דף
ל"א ע"ב :

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ס אכל ויין
וכו' דא"כ כשרה :
(ב) ח"ס' ד"ס אין וכו'
וכלפי דם :

ג"י סייף וסל"ס
איבעיא להו הוואל
וויבנע דסבאביים מי
שרי למיכל מיניה
באומצא או לא ויש
מילוק לענין דינא בין
כניסא דמ"י כניס' ק"י
מ"ד ד"ס אסורין

בבבוי גרישים
היה מותר מליח
אם חל מותר וכו'
מסכת תרומות ר"ע
במ"ג כמות לה
ד"ה ח"א

[לפי ד.]

עמק קנ.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף קיג עמוד ב

2A

כאן - גדי עזים, הא כל מקום שנאמר גדי סתם - אפילו פרה ורחל במשמע; ולילף מיניה! כתיב קרא אחרינא: ואת עורות גדיי העזים, כאן גדיי העזים, הא כל מקום שנאמר גדי סתם - אפילו פרה ורחל במשמע: ולילף מיניה! הוּוּ להוּ שני כתובין הבאין כאחד, וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין: הניחא למ"ד אין מלמדין, אלא למ"ד מלמדין, מאי איכא למימר? תרי מיעוטי כתיבי עזים העזים. אמר שמואל: גדי - לרבות את החלב, גדי - לרבות את המתה, גדי - לרבות את השליל, גדי - להוציא את הדם, גדי - להוציא את השליא, גדי - להוציא את הטמאה; בחלב אמו - ולא בחלב זכר, בחלב אמו - ולא בחלב שחוטה, בחלב אמו - ולא בחלב טמאה. הא תלתא גדי כתיבי, ואנן שיתא דרשינן! קסבר שמואל: איסור חל על איסור, ואיסור חלב ומתה - מחד קרא נפקי, דם נמי - לאו גדי הוא, ושליא נמי - פירשא בעלמא הוא, פשו להו תרי, חד - לרבות את השליל, וחד - למעוטי בהמה טמאה. וסבר שמואל איסור חל על איסור? והאמר שמואל משום ר' אלעזר: מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה - שנאמר במתו בו כי יחללוהו - פרט לזו שמחוללת ועומדת! איבעית אימא: בעלמא - איסור חל על איסור, ושאיני התם - דמיעט רחמנא ומתו בו, איבעית אימא: בעלמא קסבר שמואל אין איסור חל על איסור, ושאיני הכא דרבי רחמנא גדי, ואיבעית אימא: הא - דידיה, הא - דרביה. בעא מיניה רב אחדברי בר אמי מרב: המבשל בחלב גדי שלא הניקה, מהו? א"ל: מדאיצטריכא לשמואל למימר בחלב אמו - ולא בחלב זכר, וזכר הוא - דלא אתי לכלל אם, אבל האי כיון דבא לכלל אם - אסות אתמר, המבשל חלב בחלב, רבי אמי ורבי אסי, חד אמר: לוקה, וחד אמר: אינו לוקה; לימא בהא קמיפלגי, דמ"ד לוקה קסבר: איסור חל על איסור, ומאן דאמר אינו לוקה, קסבר: אין איסור חל על איסור! לא, דכ"ע אין איסור חל על איסור, אאכילה - דכ"ע לא פליגי דלא לקי, כי פליגי - אבשול, מ"ד לוקה - חד איסורא הוא, ומ"ד אינו לוקה - להכי אפקה רחמנא לאכילה בלשון בישול,

חידושי מהר"ק הלכות שביבת עשור פרק ב

2

הלכה א

[א] ככותבת הגסה. למה חכמים שנו השיעור שרגיל להיות כזית וזה בכותבת, וכן בשתייה רגיל להיות רביעית וזה מלא לוגמיו, "ל כשם שהכתוב שנה לשונו שרגיל לומר לא תאכלו ואמר תענו גם שנו השיעור שכל השיעורין הלכה למשה מסיני, ששיערו חכמים שאין נפשו של אדם מתיישבת פחות מכותבת ובשתיה פחות מלא לוגמיו, שכתוב תענו והאוכל צריך שיסיר הענוי, שגבי חמץ ושאר אסורין אומר לא תאכלו שאכילה היא כזית ולהסיר הענוי בכותבת, בשתייה אדם גדול אינו מתיישב ברוחו אלא ביותר מרביעית ואדם קטן פחות מרביעית, וזה הוא הטעם כי באכילה לכל היא בכותבת ובשתיה יש הפרש בין אדם לאדם, שכך קבלו רבותינו באכילה הכל מתיישב בכותבת אדם בינוני הרבה ואדם גדול כגון עוג מלך הבשן פורתא, אבל בשתייה הכל לפי לוגמיו.

הלכה ב

[ב] אחד האוכל אוכלין אסורין כגון פיגול ונותר וטבל. לפי שיש ג' מיני אסורין אסור כולל אסור מוסיף אסור בת אחת, אסור כולל כגון זה של יום הכפורים שכולל שאסור הכל, אסור מוסיף כגון האוכל חלב של בהמה נבלה שכבר אסור החלב ומוסיף עליו אסור נבלה, אסור בת אחת כגון המבשל בשר וחלב בשבת שבאו שניהם כאחת.

הלכה ז

[ז] היה שבע מאכילה גסה. דווקא זה אבל רווחא לבסומי שכיחא, פירוש שאם היה האוכל אח"כ דבר מבושם חייב אפי' שאכל מתחלה הרבה.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת כריתות פרק ג

3

[א] אמרו אמרו לו, אין הכוונה שיהו שנים, אלא אפילו אחד אם אמר לו אכלת חלב ולא הכחישו אלא שתק לדבריו הרי זה יביא חטאת, אבל אם היה אומר ברי לי שלא אכלתי אפילו העידו עליו אלף והוא מכחישם אינו חייב חטאת לאמרו יתעלה או הודע אליו חטאתו ולא שיודיעוהו אחרים. ואין הלכה כר' מאיר.

[ב] כל זה מפני שהוא בעלם אחד, אבל אלו אכל חלב וחלב בשתי העלמות היה חייב שתי חטאות, לפי שהכלל אצלנו העלמות מחלקין. ואמרו ממין אחד חייב, ואפילו נשתנה מעשה בשולו, כלומר שאכל חצי זית מסוג בשול זה של אוכל וחצי זית מסוג בשול זה של אוכל, לפי שתמחוין אינן מחלקין.

[ג] לפי שאמר בהלכה הקודמת אכל כחצי זית וחזר ואכל כחצי זית ממין אחד חייב אמר כאן כמה ישהה באוכלו, רוצה לומר כמה שעור הזמן שהאוכל בו כזית חלב בכמה פעמים יצטרפו זה לזה ויהיה חייב, אמר ר' מאיר שאם לא שהה בין אכילת כל חלק וחלק אלא אכלו חלק מועט אחרי חלק מועט כמי שאוכל קליות דרך משל גרגר אחרי גרגר ויארץ בלעיסתה ובלעיתיה ואפילו המשיך באכילת הכזית כל היום דרך משל הרי זה חייב הואיל ולא פסק מלאכל. וחכמים אומרים שאף על פי שלא פסק מלאכל לא יתחייב אלא אם אכל כזית במשך זמן שאוכלין בו חצי ככר אכילה ממוצעת וזה הוא שמצטרף זה לזה ויהיה חייב, אבל אם היה בין אכילתו מתחלת השעור וסופו יתר מכדי אכילת פרס אינו חייב. וכבר בארנו בשמיני דערובין שהפרס הזה הוא שעור שלש ביצים. ושם הזכרנו ונבארנו עוד בתחלת מסכת טהרות שמי שאכל מן אכלין טמאין כחצי פרס והוא כביצה ומחצה נפסלה גויתו ויהיה פוסל את התרומה עד שיטהר, וכן מי ששתה רביעית ממשקין טמאין נפסלה גויתו, וכן מי ששתה רביעית יין אסור לו להכנס למקדש ולא להורות, אמרו ששה רביעית אל יורה, לפיכך אמר כאן שאם שהה באכילת השעור שמטמא מאוכלין טמאין או בשתיית השעור שמטמא ממשקין טמאין, כדי אכילת פרס או פחות אז יצטרף הכל ותפסל גויתו. וכן אם שהה בשתיית רביעית יין כדי אכילת פרס או פחות אז יאסר עליו להכנס למקדש, ואם נכנס יהיה חייב. ור' אלעזר אומר יין ושכר אל תשת, דרך שכרות, ולפיכך אם לא שתה הרביעית בבת אחת אלא הפסיק בשתייתו, או ששתאו בבת אחת אלא שנתן בו מעט מים אינו שתוי ומותר לו להורות, ולא יהא חייב על כניסת המקדש, אבל אם הוסיף על הרביעית הרי זה חייב לדברי הכל ואפילו שתאו מפוסק. והלכה כר' אלעזר. ואין הלכה כר' מאיר.

[ד] ארבע חטאות, ברורות, חטאת על אכילת חלב, וחטאת על אכילת נותר, וחטאת על אכילת קדשים והוא טמא, וחטאת על אכילה ביום הכפורים, ולפי שנהנה מן ההקדש בשגגה יתחייב אשם מעילה כמו שיתבאר במעילה, לפי שאכילה זו בשגגה היא ואלמלא כן לא היה חייב בה חטאת. ויש כאן כללים ראוי שאבארם לך בקצור כדי שיובנו לך בהם כל הבבות הללו שבפרק זה, ובהם יתבאר לך כל מה שנאמר בשלישי דבמות בהלכה אשר ציינו בה למקום זה. והם, שאלו האסורים הרבים הנקבצים בדבר אחד לא יתכן אלא באחד משלשה פנים או בכולם יחד, והם אסור מוסיף ואסור כולל ואסור בת אחת. אבל אין שום דרך שיחול אסור על אסור בזולת שלשה פנים הללו, כי מן הכללים אצלנו אין אסור חל על אסור. המשל בכך, אם היה בשר נבלה או בשר בהמה טמאה או חלב שנתבשל בחלב, לא יחול אסור בשר בחלב על אסור הנבלה שיהא האוכל ממנו חייב שתי מלקיות, אלא מלקות אחד בלבד כמו שנתבאר בגמר חולין. והנני מבאר לך שלשת הכללים הללו בדוגמאות מן ההלכה הזו שאנו מפרשים אותה כפי שנתבאר בתלמוד, ועל דרך זו תדון בשאר האסורין, אמרו כי קיום דין זה כגון שכבר נטמא האוכל הזה, וקודם שיתטמא היה אסור לו אכילת החלב בלבד ומותר לו הבשר, וכאשר נטמא ונאסר עליו הכל נוסף אסור הטומאה על החלב והרי זה אסור כולל, ויתחייב גם מעילה על אכילה זו, כי לפני שתהא אותה הבהמה קדש היה חלבה אסור באכילה ומותר בהנאה, וכאשר הקדישה נאסר בהנאה, ומגו דאתוסף ביה אסור הנאה אתוסף ביה נמי אסור לענין אכילה וחייב על אכילתו אשם מעילה וזה הוא אסור מוסיף. וכן גם החלב הזה שאכל קודם שיהא נותר היה מותר לגבוה ואסור להדיוט, כאשר נעשה נותר ונאסר לגבוה אתוסף ביה נמי אסור לענין אכילה, ולפיכך חייב על אכילתו משום נותר. ואם אכלו ביום צום כפור נוסף לו אסור האכילה בתענית לפי שהוא אסור כולל כל המאכלים והמשקים, וכיון שביום הזה אסור לאכל את הדבר המותר הרי הוא מוסיף אסור על הדבר האסור באכילה לפי שהוא כולל את החלב הזה בכלל מה שאסור לאכל, וזה הוא אסור כולל. וידוע שהוא צריך להוסיף על הכזית הזה אוכל אחר להשלימו לככותבת ואחר כך יתחייב משום אוכל ביום הכפורים. וזכור כללים אלו ושימם נגד עיניך, לפי שלא יצטרפו בפעולה אחת אסורים רבים אלא באחד משלשה כללים אלו או בכולם, והם אסור בת אחת ואסור כולל ואסור מוסיף. והביא ר' מאיר דוגמא לבאר בה אסור בת אחת והוא אם הוציאו בפיו בעת אכילתו הרי זה חייב שתיים משום מוציא מרשות לרשות בשבת וכן ביום הכפורים באין כאחד ואין בזה חולק, אלא שהדבר כמו שאמרו ההוצאה זולת האכילה ואנחנו לא אמרנו אלא היאך יתחייב חטאות הרבה על אכילה אחת. ויש בדברינו אלה נקודה נפלאה נעיר עליה, לפי שהיא מפתח לענינים אחרים נוסף למה שיש בה מדייק העיון, והיא, מן הידוע שבשר בחלב אסור בהנאה, והחלב דרך משל מותר בהנאה, ואם בשל החלב בחלב מה טעם לא יחול אסור בשר בחלב על אסור חלב, והוא הדין בנבלה, בהיותו אסור מוסיף כמו שאמרנו כאן בחלב הקדשים וחייבנו על אכילתו מעילה מחמת שנוסף בו אסור הנאה, והתשובה לכך שבשר בחלב לא נאסר בהנאה אלא מחמת שאסר הכתוב אכילתו לפי הכלל שבארנו שכל שנאסר באכילה נאסר ליהנות בו עד שיפרוט לך הכתוב, ואין בו פסוק האוסר אכילתו ופסוק האוסר ליהנות בו, אלא שני הדברים יחד הם אסור בשר בחלב, וכיון שאמרנו אין אסור חל על אסור ולפיכך לא יחול אסור בשר בחלב על אסור נבלה הרי לא יהא אסור בהנאה אלא יהא מותר בהנאה והאוכלו לוקה משום נבלה, וירד אסור בשר בחלב לגמרי לפי שלא חל, אבל היה מקום להקשות ויהיה דומה לחלב הקדשים אלו אמרנו שהוא אסור בהנאה כדרך שאמרנו בקדשים והאוכלו אינו חייב משום בשר בחלב אז היה מקום להקשות, ואין הדבר כן, אלא אנו אומרים שלא נאסר בשר בחלב זה בהנאה, הלא תראה שבמשנה נאמר שבשר בהמה טמאה מותר לבשל ומותר בהנאה וכבר נתבאר זה במקומו, והבן ענין זה כי הוא מקום טעות, ועליו תדון בכל הדומה לו.

[ה] הבבא הראשונה היא על שני כללים מאותם שלשת הכללים, והם אסור בת אחת ואסור מוסיף, והוא, שבשעה שבא ראובן על אמו על דרך המשל שהמשיל התלמוד בבבא זו וילדה לו בת, נמצאת הבת הזו בתו ואחותו והן שני אסורין הבאין כאחת,